

SCENARIUSZ LEKCJI MUZEALNEJ: KIEDY POWSTAJE DZIEŁO SZTUKI? | KLASY 7-8 | 50 – 60 MIN

WSTĘP (rozmowa na rozgrzewkę)

- czym jest dzieło sztuki? - rozmowa

Np. Dzieło sztuki to **wytwór ludzkiej aktywności**, który ma wartość estetyczną i komunikuje pewne idee, uczucia lub przekazuje pewną formę wyrażenia. Sztuka przyjmuje różne formy, takie jak malarstwo, rzeźba, literatura, muzyka, taniec, teatr, film, fotografia i wiele innych. Istotą dzieła sztuki jest to, że **przekracza ono funkcje czysto praktyczne i odwołuje się do emocji, intelektu lub zmysłów odbiorcy**.

Dzieła sztuki są często subiektywne i interpretowane różnorodnie przez różnych ludzi. Mogą one być także produktem określonej epoki, kultury, czy indywidualnego artysty. Sztuka może również pełnić rolę społeczną, kulturową lub polityczną, odzwierciedlając wartości i wyrażając opinie na temat współczesnych spraw.

- kiedy możemy mówić o jakimś obiekcie, że stanowi dzieło sztuki? - rozmowa

Np. Określenie, kiedy dany przedmiot wykonany przez człowieka zasługuje na miano dzieła sztuki, może być subiektywne i uzależnione od różnych czynników. Istnieje wiele kryteriów, które ludzie mogą stosować, aby ocenić, czy dany obiekt kwalifikuje się jako dzieło sztuki:

- a) Intencja artysty: Jeśli artysta/ka zamierzał wyrazić coś estetycznego, emocjonalnego lub symbolicznego, ludzie mogą bardziej skłaniać się do uznania przedmiotu za dzieło sztuki.
- b) Unikalność danego przedmiotu może wpływać na to, czy jest on uważany za dzieło sztuki. Oryginalność w podejściu do formy, stylu lub tematu może zwiększyć jego wartość artystyczną.
- c) Ocenia się również estetyczne aspekty danego obiektu. To, jak przedmiot jest wykonany, użyte techniki, kompozycja, kolory i inne elementy mogą wpływać na jego wartość jako dzieła sztuki.
- d) Czasami reakcja społeczności lub krytyków sztuki może wpływać na to, czy dany obiekt jest uznawany za dzieło sztuki. Akceptacja i uznanie ze strony społeczeństwa mogą nadać przedmiotowi status dzieła sztuki.
- e) Czasami dzieła sztuki są oceniane w kontekście określonej epoki, kultury lub zdarzeń historycznych. To, jakie znaczenie ma dany obiekt w danym kontekście, może wpływać na to, czy uznaje się go za dzieło sztuki.

- pokaz wczesnego obrazu „Wiejskie chaty pośród drzew” Vincenta van Gogha stanowi dobrą okazję do rozmowy o tym, kiedy prace stają się dziełami sztuki – artysta ten za życia nie cieszył się zbyt dużym uznaniem, za życia sprzedał jedynie jedną pracę.

ZADANIE 1.

- praca w grupach po 3-4 osoby,
- każda grupa dostaje ten sam zestaw reprodukcji (wymiary powinny być niewielkie, ok. 10 x 15 cm, tak by grupy nie mogły do siebie zerkać)
- ich zadaniem jest podzielenie tych prac na te uważane za dzieła sztuki i te które nimi nie są, w oparciu o rozmowę wstępną
- zadaniem prowadzącej/go jest podchodzenie do grup i rozmawianie z uczestnikami/czkami o przyjętych przez nich kryteriach, a po ukończeniu zadania omówienie wyników

Np.

„Martwa natura”, 1881, Vincent van Gogh

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Still Life with Cabbage and Clogs.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Still_Life_with_Cabbage_and_Clogs.jpg)

„Pikador”, 1890, Pablo Picasso

https://www.picasso.fineart24.pl/media/posts/4/gallery/pikador_1889.jpg.jpg

„Bez tytułu”, Maria Korsak

<https://artlibra.pl/bajkowy-swiat-marii-korsak/>

„Dziewczyna i myśliwy”, ok. 1930, Zofia Stryjeńska

<https://mnk.pl/zbiory/artystyczny-jezyk-zofii-stryjenskiej>

„Autoportret”, Paula Modersohn – Becker

<https://artdone.wordpress.com/2019/06/17/self-portrait-from-schiele-to-beckmann/paula-modersohn-becker-self-portrait-with-two-flowers-in-her-raised-left-hand-1907-moma-neue-galerie-new-york/>

„Okno to pierwsze koło”, 1960, Lee Krasner

<https://artdone.wordpress.com/wyklady-z-historii-sztuki/ekspresjonistki-wyklady-online/#jp-carousel-40696>

„Wiejskie chaty pośród drzew”, 1883, Vincent van Gogh

ZADANIE 2. Z czego składa się obraz?

- uczestnicy/czki powinni spróbować zgadnąć (można ich trochę „zmylić”, tak by opowiadali o kompozycji, kolorach, linii, temacie, przesłaniu)
- celem zadania jest ustalenie z jakich elementów fizycznie składa się obraz – prowadzący/a rozkłada przed grupą fragmenty obrazu, a zadaniem uczestników/czek jest ich dokładne

obejrzenie i ustalenie co to może być (np. fragmenty: deski, płótna, ramy, kliny, zagruntowane płótno, płótno pokryte farbami laserunkowo / impastowo, z werniksem i bez)

Np. Pod koniec XIX wieku edukacja w Akademiach Sztuk Pięknych skupiała się na nauce technicznych aspektów malarstwa, a proces ten był często rygorystyczny i formalny. Wielu artystów przechodziło przez system nauki oparty na tradycji, który miał korzenie w metodach akademickich, a główne akademie w Europie, takie jak Académie des Beaux-Arts w Paryżu czy Royal Academy w Londynie, były ważnymi instytucjami edukacyjnymi. Nauczanie różnych technik malarskich było obszarem centralnym. Studenci uczyli się korzystać z różnych rodzajów pędzli, mieszania kolorów, warstwowania farb i innych technik, aby osiągnąć pożądane efekty w swoich dziełach.

Uczył się tego również Vincent van Gogh, pomimo, że jego nauka malarstwa była w dużej mierze indywidualna. Początkowo, zaczynał od kopiowania dzieł mistrzów, zwłaszcza prac holenderskich malarzy barokowych, takich jak Rembrandt - W Antwerpii uczęszczał do szkoły artystycznej, Académie Royale des Beaux-Arts, gdzie skupiał się na studiowaniu aktu i rysunku. Chociaż pobyt ten nie trwał długo, miał znaczący wpływ na jego sztukę. Van Gogh zaczął eksperymentować z kolorami i technikami malarskimi, a wpływ sztuki flamandzkiej był widoczny w niektórych jego pracach.

ZADANIE 3.

- praca w parach (max 3 os.)

- każda z par otrzymuje kartkę z 3 cytatami Vincenta van Gogha – ich zadanie polega na napisaniu 3 porad, które wynikają z refleksji malarza:

„Wierzę, że jeżeli stworzę jakieś prace, to nawet ze swymi błędami będą one miały w sobie jakieś własne życie, własną rację bytu, która każe zapomnieć o ich wadach, szczególnie ludziom ceniącym charakter, tym, co rozumieją, iż się rzeczy przepuszcza poprzez uczucie i świadomość.”

„Czytałem <<Piotra i Jana>> Guy de Maupassanta, to piękne, czy czytałeś wstęp wyjaśniający, że artysta ma prawo do przesady, do tworzenia w powieści świata piękniejszego, prostszego, bardziej pocieszającego?”

„Wyrazić miłość dwojga zakochanym przez połączenie dwu barw uzupełniających, ich zestawienia i ich kontrasty, tajemnicze wibracje bliskich tonów. Wyrazić myśl wypisaną na czole świetlistością jasnego tonu na ciemnym tle. Wyrazić nadzieję przez gwiazdę. Żar istoty ludzkiej poprzez blask zachodzącego słońca. Oczywiście nie chodzi to o widzenie realistyczne, ale czy te rzeczy nie istnieją naprawdę.”

➔ Źródło cytatów: Wiesław Juszcak, Postimpresjoniści, 1972, s. 103-105.